

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM**

HOÀNG VĂN VINH

**KINH TẾ LÂM NGHIỆP
HUYỆN TRẦN YÊN TỈNH YÊN BÁI (1986 - 2010)**

LUẬN VĂN THẠC SĨ KHOA HỌC LỊCH SỬ

THÁI NGUYÊN, NĂM 2012

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM**

HOÀNG VĂN VINH

**KINH TẾ LÂM NGHIỆP
HUYỆN TRẦN YÊN TỈNH YÊN BÁI (1986 - 2010)**

Chuyên ngành: Lịch sử Việt Nam

Mã số: 60.22.54

LUẬN VĂN THẠC SĨ KHOA HỌC LỊCH SỬ

NGƯỜI HƯỚNG DẪN KHOA HỌC:

GS - TS Nguyễn Ngọc Cơ

THÁI NGUYÊN, NĂM 2012

LỜI CẢM ƠN

Trước hết tác giả luận văn xin bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc tới các thầy cô giáo trong tổ Lịch Sử Việt Nam khoa Lịch Sử trường Đại Học Sư Phạm Đại Học Thái Nguyên, Đặc biệt là thầy giáo hướng dẫn khoa học Giáo Sư - Tiến Sĩ Nguyễn Ngọc Cơ đã chỉ bảo tận tình, động viên khích lệ tác giả trong suốt quá trình học tập và hoàn thành luận văn.

Trong thời gian thực hiện luận văn, Tác giả đã nhận được sự giúp đỡ nhiệt tình của tỉnh uỷ, UBND tỉnh Yên Bái, Huyện Uỷ, UBND huyện Trấn Yên, cùng các ban ngành, đoàn thể trong huyện Trấn Yên đã cung cấp tư liệu, để tác giả hoàn thành luận văn. Tác giả xin chân thành cảm ơn sự giúp đỡ quý báu đó.

Cuối cùng tác giả xin bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc tới gia đình, bạn bè, đồng nghiệp đã động viên, giúp đỡ tác giả trong quá trình học tập và hoàn thành luận văn.

Thái Nguyên, ngàytháng năm 2012

Người thực hiện

Hoàng Văn Vinh

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan đây là công trình nghiên cứu của riêng tôi, các số liệu, kết quả nêu trong luận văn này là trung thực và chưa từng được ai công bố trong bất kỳ công trình nào khác.

Người thực hiện

Hoàng Văn Vinh

MỤC LỤC

Trang

Trang bìa phụ	
Lời cảm ơn	
Lời cam đoan	
Mục lục.....	i
Danh mục các bảng	iii
Danh mục các hình	iv
MỞ ĐẦU	1
Chương 1. KHÁI QUÁT TÌNH HÌNH KINH TẾ - XÃ HỘI HUYỆN	
TRẦN YÊN TRƯỚC 1986	7
1.1. Khái quát về huyện Trần Yên tỉnh Yên Bái	7
1.1.1. Điều kiện tự nhiên	7
1.1.2. Tài nguyên thiên nhiên chính của huyện Trần Yên	10
1.2. Đặc điểm kinh tế - xã hội.....	12
1.2.1. Đặc điểm kinh tế.....	12
1.2.2 Đặc điểm xã hội, các di sản văn hóa truyền thống đấu tranh chống giặc ngoại xâm của nhân dân huyện Trần Yên tỉnh Yên Bái	13
1.3. Tình hình kinh tế - xã hội huyện Trần Yên trước năm 1986.....	15
1.3.1. Kinh tế	15
1.3.2. Xã hội huyện Trần Yên trước năm 1986	19
Tiểu kết:	22
Chương 2. NHỮNG CHUYỂN BIẾN TRONG KINH TẾ LÂM	
NGHIỆP HUYỆN TRẦN YÊN TỪ 1986 – 2010.....	24
2.1. Bối cảnh lịch sử mới	24
2.2. Đường lối đổi mới của Đảng và sự chuyển biến về kinh tế lâm nghiệp	25
2.2.1. Đường lối đổi mới của Đảng và chủ trương phát triển kinh tế lâm nghiệp của huyện Trần Yên	25
2.3. Sự chuyển biến về kinh tế lâm nghiệp của huyện Trần Yên.....	27
2.3.1. Sự chuyển biến về rừng và tài nguyên đất rừng qua từng thời kỳ.....	27

2.3.2. Sự chuyển biến của ngành lâm nghiệp trong cơ cấu kinh tế của huyện....	31
2.3.3. Chuyển dịch cơ cấu nông lâm nghiệp	37
2.3.4. Chuyển dịch cơ cấu nội ngành lâm nghiệp.....	39
2.3.5. Tăng trưởng ngành lâm nghiệp	42
2.4. Hiệu quả của sự phát triển kinh tế lâm nghiệp	45
<i>Tiểu kết:</i>	46
Chương 3. BÀI HỌC KINH NGHIỆM VÀ Ý NGHĨA CỦA SỰ PHÁT TRIỂN KINH TẾ LÂM NGHIỆP Ở HUYỆN TRẦN YÊN TỈNH YÊN BÁI	49
3.1. Chặng đường đi đến thành công, những bài học kinh nghiệm trong quá trình phát triển kinh tế lâm nghiệp.....	49
3.1.1. Sự lãnh đạo của các cấp lãnh đạo huyện.....	49
3.1.2. Sự ủng hộ, tin tưởng của nhân dân địa phương vào sự lãnh đạo của Đảng.	61
3.1.3. Khai thác điều kiện thuận lợi, khắc phục sự hạn chế, khó khăn là một nguyên nhân thành công của kinh tế lâm nghiệp tại huyện Trần Yên.	62
3.2. Ý nghĩa của sự phát triển kinh tế lâm nghiệp	67
3.2.1. Hiệu quả của sự phát triển kinh tế lâm nghiệp	67
3.2.2. Kinh tế lâm nghiệp thúc đẩy sự phát triển của xã hội.....	69
<i>Tiểu kết:</i>	77
KẾT LUẬN	79
TÀI LIỆU THAM KHẢO	85
PHỤ LỤC	

MỞ ĐẦU

1. Lý do chọn đề tài

Rừng gắn bó mật thiết với lịch sử loài người, từ thủa xa xưa đời sống con người phụ thuộc hoàn toàn phụ thuộc vào rừng, con người sống bằng săn, bắn, hái lượm những sản phẩm tự nhiên của núi rừng. Rừng núi, hang động là “nhà ở” là nguồn cung cấp lương thực, thực phẩm cho người Nguyên Thủy. Trong nhiều thập kỷ qua, rừng được coi là một trong những nguồn tài nguyên thiên nhiên vô cùng quý giá, rừng cung cấp nhiều sản vật phục vụ cho đời sống con người như gỗ, củi đốt, nhựa cây, nguyên vật liệu làm giấy....

Rừng góp phần duy trì chất lượng và nguồn nước sạch, hơn 3/4 nguồn nước sạch trên thế giới bắt nguồn từ rừng, rừng có vai trò như cỗ máy điều hòa tự nhiên làm cho môi trường trong lành, bớt độc hại, chúng có khả năng hấp thụ, lọc, hút bớt lượng các chất khí độc hại, chống ô nhiễm, làm sạch không khí, giảm tiếng ồn, giúp tránh được những nguy hại cho sức khỏe con người và tạo ra quá trình sinh thái bình thường cho sinh vật.

Rừng là “người bạn” thân thiết của con người, mọi nhà. Từ ngôi nhà là nơi trú ngụ đến trang trí nội thất, đồ gia dụng đến cụ lao động....tất cả không thể thiếu tài nguyên rừng. Rừng là nguồn tài nguyên quý báu của đất nước, có khả năng tái tạo nếu được bảo vệ và khai thác hợp lý thì tài nguyên sẽ không bao giờ cạn. Rừng là một bộ phận quan trọng của môi trường sinh thái, hạn chế lũ lụt, chống xói mòn, tái tạo và nâng cao độ phì nhiêu của đất. Rừng trở thành “vệ sĩ của nhà nông” và có vai trò to lớn đối với nền kinh tế quốc dân, gắn liền với đời sống nhân dân và sức sống của dân tộc.

Hiểu rõ tầm quan trọng của rừng, trên con đường đổi mới, Đảng ta đã có những bước đi quan trọng trong quá trình phát triển kinh tế lâm nghiệp. Để góp phần thúc đẩy kinh tế lâm nghiệp trên con đường đổi mới theo định hướng của Đảng, nhân dân huyện Trấn Yên tỉnh Yên Bái đã không ngừng phát triển kinh tế lâm nghiệp để nâng cao chất lượng cuộc sống.

Trấn Yên là một huyện vùng thấp của tỉnh Yên Bái, nằm bao quanh thành phố, diện tích đất lâm nghiệp khá lớn có nhiều dân tộc anh em cùng sinh sống (chủ yếu là Dao, Hmông, Tày, Mường, Cao Lan). Toàn huyện có 29 đơn vị hành chính (28 xã và 1 thị trấn), 280 thôn bản. Dân số 97.796 người, vùng lưu vực sông Hồng gắn liền với nền văn minh trồng lúa, đất đai phì nhiêu bởi lượng phù sa bồi đắp. Cùng với những cây trồng chính như lúa, chè, ngô, trồng dâu nuôi tằm. Nhân dân huyện Trấn Yên còn biết dựa vào địa thế đồi núi để phát triển kinh tế lâm nghiệp. Trước thời kỳ đổi mới (trước năm 1986) nhân dân trong huyện còn gặp nhiều khó khăn dẫn đến nạn phá rừng, khai thác rừng bừa bãi còn phổ biến. Cuộc sống nhiều hộ gia đình còn đánh đu với cái nghèo, cái đói, nạn du canh du cư vẫn còn ở một số dân tộc trong huyện.

Từ năm 1986 thực hiện đường lối đổi mới của Đảng và Nhà nước, các cấp lãnh đạo huyện Trấn Yên có những bước đổi mới trong quá trình phát triển kinh tế lâm nghiệp. Nhân dân kiên trì chịu khó “bắt đất nhả vàng”, đời sống nhân dân được cải thiện, bộ mặt nông thôn đã thay da, đổi thịt.

Vậy thành công của chương trình phát triển kinh tế lâm nghiệp là do đâu? Trong quá phát triển có những thuận lợi và khó khăn gì? Giải pháp tháo gỡ những khó khăn, hạn chế trong những năm tiếp theo. Xuất phát từ những vấn đề thực tế như biến đổi khí hậu, hạn hán, lũ lụt xảy ra liên tiếp ở nước ta trong những năm qua vừa là tiếng chuông “cảnh tỉnh sinh thái” là sự trả giá của loài người cho tài nguyên bị suy thoái.

Để cung cấp những kiến thức cơ bản về tác dụng của kinh tế lâm nghiệp, tác dụng của rừng, tư vấn chọn nghề đối với học sinh miền núi trong những buổi học ngoại khóa là hết sức cần thiết. Với những lý do nêu trên chúng tôi đã chọn đề tài “ **Kinh tế lâm nghiệp ở huyện Trấn Yên tỉnh Yên Bái (1986 – 2010)**” làm đề tài luận văn thạc sĩ lịch sử.

2. Lịch sử nghiên cứu vấn đề

Kinh tế - xã hội của cả nước nói chung và các địa phương nói riêng luôn là vấn đề được các cấp lãnh đạo, các nhà khoa học chính trị quan tâm

nghiên cứu dưới nhiều hình thức, góc độ khác nhau, nhất là từ năm 1986. Từ khi thực hiện đường lối đổi mới đất nước cho đến nay, đáng chú ý trong số đó là hệ thống các văn kiện, nghị quyết của Đảng, nhất là văn kiện đại hội Đảng toàn quốc lần thứ VI, VII, VIII và IX. Trong văn kiện đại hội Đảng toàn quốc lần thứ IX có nêu lên hai nội dung rất quan trọng, mang tính chất định hướng cho sự phát triển là “Chiến lược phát triển kinh tế - xã hội 2001 – 2010” và “Phương hướng nhiệm vụ, kế hoạch phát triển kinh tế xã hội năm năm 2001 – 2005”. Ban chấp hành trung ương Đảng: Cương lĩnh xây dựng đất nước trong thời kỳ quá độ lên chủ nghĩa xã hội. Chiến lược ổn định và phát triển kinh tế xã hội đến năm 2000 (Nhà xuất bản Sự Thật, Hà Nội 1991)

Các bài viết, phát biểu của lãnh đạo có:

- Lê Duẩn: Năm vững đường lối cách mạng xã hội chủ nghĩa, tiến lên xây dựng kinh tế địa phương vững mạnh (Nhà xuất bản Sự Thật, Hà Nội 1986).

- Trường Chinh: Đổi mới là đòi hỏi bức thiết của đất nước và của thời đại (Nhà xuất bản Sự Thật, Hà Nội 1987).

- Nguyễn Văn Linh: Đổi mới sâu sắc và toàn diện trên mọi lĩnh vực hoạt động (Nhà xuất bản Sự Thật, Hà Nội 1992).

Các công trình nghiên cứu của các nhà khoa học:

- Phạm Xuân Nam: Đổi mới kinh tế - xã hội thành tựu, vấn đề giải pháp (Nhà xuất bản Khoa Học Xã Hội 1991).

- Trần Xuân Kiên: Các giải pháp kinh tế - xã hội Việt Nam thế kỷ XXI (nhà xuất bản Thanh Niên, Hà Nội 2003).

- Nguyễn Mạnh Hùng: Kinh tế - xã hội Việt Nam hướng tới tăng trưởng, hội nhập phát triển bền vững (Nhà xuất bản Thống Kê – Hà Nội 2004).

- Nguyễn Trần Quế: Chuyển dịch cơ cấu kinh tế Việt Nam trong những năm đầu thế kỷ XXI (Nhà xuất bản Khoa Học Xã Hội – Hà Nội 2004).

Tất cả các công trình nêu trên đều nói đến kinh tế xã hội Việt Nam, khi nói đến kinh tế các tác giả cũng đã đề cập đến kinh tế lâm nghiệp của nước ta

trong thời kỳ đổi mới. Phát triển kinh tế lâm nghiệp là vấn đề quan trọng trong sự phát triển của đất nước. Ngoài các công trình nêu trên, đối với tỉnh Yên Bái nói chung và huyện Trấn Yên nói riêng, vấn đề kinh tế xã hội đã được đề cập đến trong các công trình nghiên cứu của các cá nhân, cơ quan, các báo đài, các báo cáo của các cơ quan Đảng, chính quyền địa phương, trong đó đáng chú ý:

- Ủy ban nhân dân huyện Trấn Yên: Chiến lược phát triển kinh tế - xã hội của huyện giai đoạn 1991 – 2001.

- Ủy ban nhân dân huyện Trấn Yên: Báo cáo tổng hợp quy hoạch tổng thể phát triển kinh tế - xã hội 2001 -2010...

Tình hình kinh tế xã hội huyện Trấn Yên còn được đề cập trong hệ thống niên giám của chi cục thống kê huyện Trấn Yên. Các công trình nghiên cứu và tài liệu nói trên ở mức độ khác nhau đã đề cập đến tình hình kinh tế - xã hội của huyện Trấn Yên từ 1986- 2010. Các công trình nghiên cứu tổng hợp cả kinh tế - xã hội, trong quá trình nghiên cứu có đề cập đến kinh tế lâm nghiệp nhưng chỉ là những nghiên cứu chung chung, chưa cụ thể, mang tính chất khái quát. Đề tài kinh tế lâm nghiệp ở huyện Trấn Yên chưa có công trình nào nghiên cứu chi tiết, cụ thể. Các công trình nghiên cứu và tài liệu nói trên chúng tôi vẫn đánh giá cao và coi đó là nguồn tư liệu tham khảo quan trọng cho chúng tôi thực hiện đề tài kinh tế lâm nghiệp huyện Trấn Yên từ 1986 – 2010.

3. Đối tượng, phạm vi nghiên cứu, nhiệm vụ của đề tài

3.1. Đối tượng nghiên cứu

Luận văn nghiên cứu về kinh tế lâm nghiệp ở huyện Trấn Yên từ sau đổi mới (1986 – 2010). Những chuyển biến về kinh tế lâm nghiệp, chặng đường dẫn đến thành công và ý nghĩa của kinh tế lâm nghiệp tác động đến xã hội, môi trường ở huyện Trấn Yên.